مدیریت بر آموزش سازمانها سال دوازدهم، شماره ۳، پاییز ۱۴۰۲ شماره صفحه ۲۶۲-۲۳۹

شناسایی عوامل موثر بر کیفیت فعالیتهای پرورشی در مدارس (مطالعه موردی: مدارس ابتدایی شهر تهران)

منصوره عبدالمحمدی، دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، واحد اسلامشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، اسلامشهر، ایران
***بتول فقیه‌آرام**، استادیار،گروه علوم تربیتی، دانشکدۀ علوم تربیتی و روانشناسی، واحد اسلامشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، اسلامشهر، ایران.
ناهید شفیعی، استادیار،گروه علوم تربیتی، دانشکدۀ علوم تربیتی و روانشناسی،واحد اسلامشهر، دانشگاه آزاد اسلامی،اسلامشهر،ایران
زهره اسمعیل‌زاده، استادیار،گروه علوم تربیتی، دانشکدۀ علوم تربیتی و روانشناسی، واحد اسلامشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، اسلامشهر،ایران
پری سوسهابی، استادیار،گروه علوم تربیتی، دانشکدۀ علوم تربیتی و روانشناسی، واحد اسلامشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، اسلامشهر،ایران

چکیده

هدف پژوهش حاضر شناسایی عوامل موثر برکیفیت فعالیتهای پرورشی در مدارس به روش تحقیق ترکیبی و طرح آمیخته اکتشافی در دو مرحله کیفی و کمی بود. در مرحله نخست با بررسی و تفحص در مبانی نظری و پژوهش‌های انجام شده در خصوص عوامل موثر بر فعالیتهای پرورشی؛ با بهره‌گیری از روش کیفی و نمونه‌گیری نظری با ۱۶ نفر از خبرگان حوزه پرورشی به صورت فردی مصاحبه شد. طی سه مرحله کدگذاری داده‌های کیفی، عوامل موثر بر کیفیت فعالیتهای پرورشی در مدارس از طریق تحلیل تم به دست آمد. در مرحله بعد بر مبنای یافته‌های حاصل از مرحله پژوهش کیفی و همچنین مبانی نظری، پرسشنامه تحقیق طراحی شد و روایی پرسشنامه توسط اساتید تایید و پایایی پرسشنامه نیز از طریق آلفای کرونباخ ۹۲/. بدست آمد. سپس با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه ای، ۲۸۹ نفر از معلمان مقطع ابتدایی شهر تهران انتخاب و مدل مذکور از طریق روش مدل‌یابی معادلات ساختاری و با استفاده از نرم افزار pls آزمون شد. نتایج یافته‌ها نشان داد که عوامل موثر بر کیفیت فعالیتهای پرورشی در مدارس شامل بعد ارزشی، بعد اعتقادی، بعد فرهنگی امکانات، بعد جسمانی، بعد عقلانی، بعد عاطفی، بعد اجتماعی، بعد سیاسی، بعد اقتصادی، بعد شغلی و بعد درون فردی می‌باشد و الزامات فعالیتهای پرورشی شامل انطباق با فرهنگ ایرانی– اسلامی، انطباق با قوانین و نظام اعتقادی، شایسته-گرایی، نظارت، نگرش مثبت، بودجه‌بندی مناسب و آموزش‌های ضمت خدمت و پیامدهای فعالیتهای پرورشی شامل خیرخواهی، تسیهم مسئولیت، مهارت ارتباطی، ارتقای توانمندی دانش‌آموز و تفکر مشارکتی می‌باشد.

واژگان کلیدی: فعالیتهای پرروشی، معلمان، امور تربیتی، دانش‌آموزان

---

* نویسنده مسئول: faghiharam1388@gmail.com
دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۳/۳ پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۶/۵

[Downloaded from mail.journalieaa.ir on 2026-11-28]
[DOI: 10.61186/meo.12.3.239]

Managing Education in Organizations Vol.12/No.3/ Autumn 2023 Page 239-262

Identifying factors affecting the quality of educational activities in schools (case study: elementary schools in Tehran)

Mansoure Abdolmohamdi, PhD Student in Educational Management, Islamshahr Branch, Islamic Azad University, Islamshahr, Iran.

*__Batool Faghih Aram__, Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Islamshahr Branch, Islamic Azad University, Islamshahr, Iran.

Nahid Shafiei, Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Islamshahr Branch, Islamic Azad University, Islamshahr, Iran.

Zohre Esmaeizadeh, Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Islamshahr Branch, Islamic Azad University, Islamshahr, Iran.

Pari Soshabi, Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Islamshahr Branch, Islamic Azad University, Islamshahr, Iran.

Abstract

The aim of the current research was to identify the factors affecting the quality of educational activities in schools using a mixed research method and a mixed exploratory design in two qualitative and quantitative stages. In the first stage, by examining the theoretical foundations and researches conducted regarding the factors affecting breeding activities; Using the qualitative method and theoretical sampling, 16 experts in the breeding field were interviewed individually. During the three stages of qualitative data coding, the factors affecting educational activities in schools were obtained through theme analysis. In the next step, a research questionnaire was designed based on the findings from the qualitative research stage as well as theoretical foundations, and the validity of the questionnaire was confirmed by the professors and the reliability of the questionnaire was also confirmed through Cronbach's alpha of 92. Was obtained. Then, using the stratified random sampling method, 289 elementary school teachers in Tehran were selected and the mentioned model was tested through structural equation modeling method and using pls software. The results of the findings showed that the factors affecting the quality of educational activities in schools include value dimension, belief dimension, cultural dimension of facilities, physical dimension, intellectual dimension, emotional dimension, social dimension, political dimension, economic dimension, occupational dimension and internal dimension. It is individual and the requirements of educational activities include compliance with Iranian-Islamic culture, compliance with laws and belief systems, meritocracy, supervision, positive attitude, appropriate budgeting and in-service training and the consequences of educational activities including benevolence, sharing responsibility, communication skills, improving student ability and collaborative thinking.

Keyword: educational activities, teachers, educational affairs, students

* Corresponding author: faghiharam1388@gmail.com
Receiving Date: 24/5/2023 Acceptance Date: 27/8/2023

[Downloaded from mail.journalieaa.ir on 2026-11-28]

[DOI: 10.61186/meo.12.3.239]

مقدمه

بنا بر عقیده Al-Kurdi, El-Haddadeh, & Eldabi (2020) نحوه تعاملات افراد نقش بسزایی در رفتار افراد دارد. یکی از چالش‌های اصلی دوران کودکی قواعد اجتماعی محیط پیرامون کودک است. کاربست برنامه‌های پرورشی مدارس موجب ارتقای توانایی‌های روانی- اجتماعی می‌گردد و فرد را برای برخورد موثر با کشمکش‌ها و موقعیت‌های زندگی یاری می‌بخشد و به او کمک می‌کند تا با سایر انسانها و محیط خود، مثبت و سازگارانه ارتباط برقرار کند. اجرای برنامه‌های پرورشی و غنی‌سازی برنامه-های پرورشی دانش‌آموزان و انجام فعالیتهای فوق برنامه ضرورتی انکارناپذیر است. هدف اصلی برنامه-های پرورشی مدارس را می‌توان این گونه بیان داشت: ایجاد تغییرات شایسته در دانش‌آموزان به طوری که با تدارک فعالیتهای مستمر و پیوسته به رشد شاختی، عاطفی، دینی، اخلاقی، جسمانی و در یک کلمه شکوفا ساختن استعدادهای خدادادی دانش‌آموزان منجر شود. برنامه‌هایی اثربخش که ابتدا آینده را تصور می کرد و سپس آن را می‌سازد و در این زمینه بیشترین نقش را به خود دانش‌آموزان می‌دهد تا بتوانند برای زندگی در شرایط جدید جامعه خود را مهیا سازند (Hasanzadeh, Esmaaeili shad & soleymanpour, 2018). (Grantham & Primrose, 2020) در پژوهش خود نشان داد که گروه‌های پرورشی در مدارس ابتدایی در حمایت از رشد اجتماعی، عاطفی و رفتاری کودکان موثر هستند. (Baiocco & et al, 2020) در پژوهش خود اظهار داشتند که معلمان و مربیان پرورشی روابط معناداری با دانش‌آموزان دارند و نگرش آنها می‌تواند تأثیر عمده‌ای در رشد کودک داشته باشد. در برنامه‌های پرورشی دانش‌آموزان عواملی از قبیل محتوای کتابهای درسی، معلم و روش تدریس او؛ مدیر، معاونان و مربیان پرورشی؛ ارتباط خانواده با مدرسه؛ رسانه‌ها و فضای مجازی؛ گروه همسالان و دوستان نقش دارند. (Shaver & McClatchey, 2013) پژوهشی به این نتیجه دست یافتند که وقتی گروه‌های پرورشی به خوبی کار می‌کردند، تفاوت قابل توجهی در رفتار و مهارتهای اجتماعی دانش‌آموزانی که در آنها شرکت می‌کردند، مشاهده می‌شود. مدارک مدارس نشان می‌دهد که بیش از یک سوم از ۵۰ دانش‌آموز مورد مطالعه که در زمان بررسی در گروه‌های پرورشی شرکت می‌کردند، با مهارت‌های رفتاری، اجتماعی و عاطفی پیشرفت قابل ملاحظه‌ای داشته‌اند، تقریباً همه حداقل پیشرفت‌هایی داشته‌اند. (Abedi et al,2017) در پژوهشی با عنوان واکاوی عوامل مؤثر بر تحقق پذیری تربیت دینی دانش‌آموزان نشان دادند که مؤلفه‌های ویژگیهای کتاب درسی با ضریب همبستگی ۸۷/.، ویژگیهای معلم ۸۲/.، امور تربیتی در مدارس۷۵/.، به کارگیری رسانه‌ها و فضای مجازی۸۲/.، عوامل برانگیزاننده ۶۵/.، کارکرد مدیر۷۴/. و آموزشهای بنیادی با ضریب همبستگی۷۷/.، موثرترین و تاثیرگذارترین عوامل در تحقق‌پذیری تربیت دینی دانش‌آموزان در کلانشهر کرج از دیدگاه معلمان، مدیران، مربیان پرورشی و دانش‌آموزان است.

[Downloaded from mail.journalieaa.ir on 2026-11-28]

[DOI: 10.61186/meo.12.3.239]

نقش کلیدی و مهم مدیران، معاونین و مربیان پرورشی در پیشبرد اهداف و دستیابی به نتایج مطلوب در زمینه تربیتی و پرورشی دانش‌آموزان و مدارس، مسئله‌ای روشن و پذیرفته شده است. نحوه عملکرد مربیان و معاونین پرورشی و مدیران و میزان انطباق آنها با وظایف محوله، شاخصی است که اطلاع از آن می‌تواند اولین گام در بهبود و افزایش اثربخشی، کارایی برنامه‌ها و فعالیت‌های پرورشی در مدارس باشد. همچنین عدم اطلاع از نحوه عملکرداین گروه، موجب ضعف در ارزیابی‌های مرتبط با اثرگذاری و مطلوب بودن برنامه‌های پرورشی می گردد. لازم به ذکر است که شیوه‌های مدیریتی همراه با رویکردهای رهبری نقش مهمی در تاثیرگذاری بر عملکرد کارکنان و دانش‌آموزان دارند (Ozgenel, Pınar & Parlar, 2020). یافته‌های جهانی بر این باورند که کیفیت هر نظام آموزشی به کیفیت مدیران آموزشی آن وابسته است و در حقیقت هیچ کشوری نمی‌تواند از سطح مدیرانش بالاتر رود. دستیابی به اهداف آموزشی بسیار وابسته به مهارت‌ها و سیاست‌های رهبری مدیر است (Romlah & Latief, 2021) رهبر مناسب تاثیر مثبتی بر نتایج یادگیری کودکان و نوجوانان دارد و بالکس رهبری ضعیف می تواند مانع یادگیری دانش آموزان و تاثیر آن بر کیفیت مدارس شود. بنابراین در نظام های آموزشی، مدیریت نقش و جایگاه بسیار مهمتر و اساسی‌تر دارد و شرط لازم در ارزیابی عملکرد چنین سازمانهایی، ارزشیابی مدیران آن است. با مطالعه وضعیت موجود در مدارس کشورمان مشخص می‌شود که یکی از مشکلات نظام آموزش و پرورش نامناسب بودن کیفیت کار مدیران مدارس است. واقعیت‌ها نشان می‌دهد که مقررات و ضوابط عملکرد مدیران آموزش در ایران کلی و مبهم است و پاسخگوی نظام آموزش و پرورش نیست و اکثریت مدیران فاقد صلاحیتهای حرفه‌ای لازم هستند که این ناشی از عدم تبحر کافی مدیران و کمبود دانش به روز و مهارت آنان است که باعث ناکارآمدی مدارس می‌شود. نارساییها و مشکلات مربوط به مدیران مدارس در ایران ناشی از این است که به رغم وجود شرح وظایف تصویب شده برای مدیران آموزشی و وجود نظام ارزشیابی، آموزش و پرورش فاقد الگوی مناسب برای استانداردسازی عملکرد مدیران آموزشی است (Sadeghiniya,Salehi, Moghadamzadeh, 2018).

Islamic Council Research Center (2006) طی گزارشی مهمترین و عمده‌ترین ضعف‌ها در برنامه‌های امور تربیتی در سال‌های پیش از دوران تلفیق یعنی سال 1380 را عواملی چون ضعف مهارتی و شخصیتی نیروی انسانی مشغول به کار در این حوزه، عدم وجود مدیریت منسجم، استراتژیک و دارای برنامه بلندمدت که جهت دهنده به برنامه‌های تربیتی و پرورشی مدارس باشد، عدم وجود منابع مالی کافی برای اجرای برنامه‌های بلندمدت و اثربخش و عدم اهتمام کافی به پژوهش محور شدن. با توجه به تاثیر مؤلفه‌های مدیریت پرورشی مدیران بر اثربخشی و اعتلای نظام آموزشی، آموزش و پرورش اغلب یک رویکرد پاره پاره و از هم گسیخته در این زمینه اتخاذ کرده است، اما تمرکز صرف بر یک یا دو مؤلفه، تغییرات مورد نیاز نظام آموزشی را ایجاد نخواهد کرد. به نظر می‌رسد ظهور یک رویکرد کل‌نگر به مدیریت پرورشی مدیران و ارتقاء و توسعه رهبران مدارس تنها از طریق تلفیق مناسب و

[Downloaded from mail.journalieaa.ir on 2026-11-28]

[DOI: 10.61186/meo.12.3.239]

اثربخش تمامی مؤلفه‌های مدیریت پرورشی امکان‌پذیر خواهد بود. از اینرو پرداختنِ تنها به علم بدون توجه به پرورش، دانش‌آموزان را دچار مشکلات عدیده‌ای خواهد نمود. برخی معتقدند امور پرورشی به علت تبدیل تدریجی برنامه‌هایش به امور تکراری و کم محتوا اثر بخشی خود را از دست داده است. تجارب سال‌های گذشته گویای آن است که در مجموع، امور تربیتی نتوانسته به موفقیت‌های چشمگیری دست یابد. هرچند تاکنون مطالعات کمی در خصوص پرورش و مدیریت انجام شده است، از اینرو نیاز به کار بیشتری دارد و طراحی یک الگوی مفهومی دراین خصوص می‌تواند به این امر کمک کند، ، بنابراین مسئله ما در این پژوهش این است که عوامل موثر بر فعالیتهای پرورشی در مدارس (مطالعه موردی: مدارس ابتدایی شهر تهران) کدامند؟

Asadi Brojeni (2020) در پژوهش خود با عنوان اهمیت و ضرورت وجود پرورشی در مدارس به این نتیجه دست یافتند که یکی از کارهای عمومی آموزش و پرورش، اجتماعی کردن کودکان و نوجوانان است و مفاهیم عمده تربیت اجتماعی کردن کودکان و نوجوانان است و مفاهیم تربیت اجتماعی آن از جمله خودکفایتی، ابراز وجود، استقلال، خودپنداری، خودرهبری، رقابت، همکاری، نوع دوستی و هویت جویی‌ها و ده‌ها مولفه دیگری که به نوعی شخصیت اجتماعی کودکان را شکل می‌دهد، در همین دوران آموزشگاهی تحقق می‌پذیرد. کودکان و نوجوانان در سنین بین ۶ تا ۱۸ سالگی به طور متوسط 12 ساعت را در مدرسه می‌گذرانند پس از خانواده ، مدارس با کانون اصلی زندگی به شمار می‌رود و فعالیتهای مدرسه‌ای در زندگی این گروه سنی به صورت فعالیت اصلی در می‌آید. در کنار فعالیتهای رسمی در مدارس می‌توان برای دانش آموزان فعالیتهای تربیتی (پرورشی) و اجتماعی تدارک دید که یکی از ویژگی‌های این فعالیتها این است که در آن‌ها اجباری وجود ندارد و دانش آموزان با میل و رغبت به انجام آن می‌پردازند و به رضایت خاطر نیز می‌رسند. تا چندی پیش مدرسه را تنها جای مطالعه و کسب معلومات و نیز انتقال مواد آموزشی از معلمان به دانش‌آموزان می‌دانستند ولی امروزه به لحاظ تربیتی روشن شده است که مدرسه شکل دهنده ساختار درونی و شخصیتی دانش‌آموز است با مدرسه محیطی است که دانش‌آموز در آنجا شایستگی، شکست، موفقیت، انزوا محبوبیت، طرد. تجربه می‌کند کمک به رشد ابعاد گوناگون هویت دانش‌آموزان، از جمله هویت فردی هویت اجتماعی و هویت دینی ازرسالت های محوری امور تربیتی - (پرورشی) است.

Kardel & Masoum (2020) در پژوهش خود با عنوان بررسی نقش مدیران و معلمان در دعوت دانش‌آموزان به نماز به این نتیجه دست یافتند که از آنجایی که فرزندان ما به عنوان دانش‌آموز، نیمی از روز خود را در مدارس سپری می کنند، بنابراین باید این محیط آموزشی یک بستر امن و پناهگاه مطمئن برای دانش آموزان باشد تا با خاطر جمع و به دور از هرگونه آسیب و انحرافی به فراگیری علم و دین بپردازند. در این میان، پر واضح است که نقش اولیای مدرسه اعم از معلمان، مدیران، مربیان تربیتی در فراهم کردن این شرایط بسامان و مناسب، از هر عامل دیگری مهم‌تر می‌باشد. آن کس که می‌خواهد

[Downloaded from mail.journalieaa.ir on 2026-11-28]

[DOI: 10.61186/meo.12.3.239]

مربی دین در مدرسه باشد، مهم ترین شرط آن، اطلاع و آگاهی از منطق دانش‌آموز و شناسایی نیازهای وی می‌باشد. امروز، بیشتر از آنکه نیازمند دانش باشیم، نیازمند روش و منش درست هستیم. چرا که در مرحله اول ارتباط، ارتباط زبانی، کلامی، رفتاری دانش‌آموزان با اولیای مدرسه انجام می‌شود و یک رفتار شایسته به دور از هر گونه تکلف و تصنعی بودن، می‌تواند راهگشای مشکلات دانش‌آموزان در بحث دین و آموزش مفاهیم دینی از جمله بحث مهم نماز باشد.

Torani et al (2020) در پژوهش خود با عنوان بررسی ویژگی‌های مدیریت مدرسه با رویکرد اسلامی به این نتیجه دست یافتند که شش بعد، ۲۱ مؤلفه و ۲۲۸ نشانگر مدیریت مدرسه با رویکرد اسلامی را شناسایی کرده است که در قالب ابزار ارائه شدند. ابعاد و مؤلفه‌ها عبارت‌اند از: ۱. مدیر: ویژگی‌های فردی مدیر مدرسه، سبک رهبری؛۲. کارکنان: گزینش و جذب، نگهداشت، آموزش، ارتباطات، ارزشیابی؛۳. دانش‌آموزان: تربیت جسمانی، تربیت علمی ، تربیت اخلاقی و دینی، تربیت اجتماعی، ، تربیت فنی و حرفه‌ای، تربیت هنری؛ ۴. منابع: سرمایهٔ اجتماعی، سرمایهٔ اطلاعاتی، سرمایهٔ مالی و فیزیکی؛ ۵. فرهنگ مدرسه: ارزش‌ها و نمادها؛ ۶. والدین: آموزش و مشارکت.

Hasan zade et al (2018) در پژوهش خود با عنوان تاثیر برنامه‌های پرورشی بر جامعه‌پذیری دانش‌آموزان دوره ابتدایی که به روش آزمایشی انجام شد به این نتیجه دست یافتند که برنامه‌های پرورشی بر جامعه‌پذیری دانش‌آموزان پسر دوره ابتدایی شهر درق تاثیر دارد و همچنین معلوم شد که آموزش برنامه‌های پرورشی بر میزان، تفاهم، چشم‌انداز آینده، حمایت و آموزش دانش‌آموزان پسر دوره ابتدایی نیز تاثیر دارد.

Abedi et al (2018) در پژوهش خود با عنوان واکاوی عوامل موثر بر تحقق پذیری تربیت دینی دانش‌آموزان به این نتیجه دست یافتند که مؤلفه‌های ویژگی‌های کتاب درسی با ضریب همبستگی ۰/۸۷، ویژگیهای معلم ۰/۸۲، امور تربیتی در مدارس ۰/۷۵، به کارگیری مناسب رسانه‌ها و فضای مجازی ۰/۸۲، عوامل برانگیزاننده ۰/۶۵، کارکرد مدیر ۰/۷۴ و آموزشهای بنیادی با ضریب همبستگی ۰/۷۷، مؤثرترین و تأثیرگذارترین عوامل در تحقق‌پذیری تربیت دینی دانش‌آموزان در کلانشهر کرج از دیدگاه معلمان، مدیران، مربیان پرورشی و دانش‌آموزان است.

Hajizadeh Khonamani (2016) در پژوهش خود با عنوان تبیین جایگاه و نقش فعالیتهای پرورشی مدارس ابتدایی که به روش توصیفی-کیفی انجام شده به این نتیجه دست یافتند که فعالیت‌های پرورشی، فعالیتهای فوق برنامه و خارج از برنامه درسی است که مسئول اجرای آن مربی پرورشی می باشد، هدف از این فعالیتها به شکل گسترده و آرمانی مطرح شده از جمله تغییر رفتار و یا اصلاح رفتار دانش آموزان و کشف استعداد آنان، در حالی که آنچه از پژوهش حاضر به دست آمده، بیانگر آن است که فعالیت های پرورشی کارکرد خود را از دست داده و در حال حاضر فقط به شکل صوری در مدارس اجرا می شود، و جایگاهی قابل ذکر در تربیت دانش‌آموزان ندارد. در نهایت نتایج پژوهش مبین ضرورت توجه

[Downloaded from mail.journalieaa.ir on 2026-11-28]

[DOI: 10.61186/meo.12.3.239]

پژوهشگران به راهکارها و زمینه‌های لازم برای مرتفع ساختن مشکلات حوزه پرورشی مدارس و اصلاح عملکرد آن است.

Sloan et al (2020) در پژوهش خود با عنوان اثربخشی گروههای پرورشی در بهبود نتایج کودکان خردسال دارای مشکلات اجتماعی، عاطفی و رفتاری در مدارس ابتدایی: ارزیابی مقررات گروه پرورشی در ایرلند شمالی به این نتیجه دست یافتند که نگرانی‌ها در مورد افزایش شیوع مشکلات اجتماعی، عاطفی و رفتاری مشاهده شده در کودکان خردسال در مدارس ابتدایی افزایش یافته است. عوامل کمک کننده متعدد و متنوع هستند اما یک تأکید مداوم بر تأثیرات منفی وابستگی ضعیف کودکان با سایر افراد قابل توجه است که به دلیل عوامل زمینه ای، ممکن است به اندازه کافی رشد نکرده باشند. برخی از گروه های کودکان بیشتر در معرض خطر عدم وابستگی شدید قرار دارند ، به ویژه کودکان تحت مراقبت که تجارب "قبل از مراقبت" و "در مراقبت" آنها را تحت تأثیر قرار داده است. با انعکاس این نگرانی فزاینده، مداخلات مدرسه محور رشد یافته است که هدف آنها تقویت دلبستگی‌ها به منظور رشد مهارت‌های اجتماعی و عاطفی در کودکان است. بنابراین آنها را قادر می سازد تا در موقعیت‌های بهتری برای دستیابی به فرصت‌های یادگیری و دستیابی به سطوح پیشرفت تحصیلی و پیشرفت مشابه با همسالان خود باشند. یکی از این مداخلات گروه‌های پرورشی است که از تئوری دلبستگی الگو گرفته است. تأمین گروه پرورشی یک مداخله کوتاه‌مدت است که برای کودکان مبتدی که در حال حاضر مشکلات اجتماعی، عاطفی و یا رفتاری از خود نشان می‌دهند، انجام می‌شود.

Middleton (2020) در پژوهش خود با عنوان کلاس درس یک پایگاه ایمن را ارائه می‌دهد: گسترش درک ما از یک اصل کلیدی از گروه‌های پرورش از تئوری دلبستگی به آموزش و پرورش مبتنی بر مکان، به سمت توسعه یک مدل معاصر از روش پرورش در طبیعت در مدارس به این نتیجه دست یافتند که از طریق گسترش و اکتشاف درک ما از یکی از اصول اصلی تمرین پرورش، و با پذیرفتن عناصر یک رویکرد آموزش مبتنی بر مکان، تمرین پرورش می‌تواند برای پاسخگویی به نیازهای دانش‌آموزان آسیب‌پذیر امروز و آینده مفید واقع شود. علاوه بر این، گروه‌های پرورش در موقعیت خوبی برای ارائه فرصت‌های اتصال مجدد، و کاوش گسترده‌تر در محیط طبیعی کودک قرار دارند، در نتیجه وابستگی به مکان، اتصال به طبیعت و ارتقا پرورشی رفتار طرفدار محیط زیست را افزایش می‌دهند.

Cunningham et al (2020) در پژوهش خود با عنوان بررسی تأثیر گروه‌های پرورشی بر مهارتهای اجتماعی کودکان: رویکردی با روشهای ترکیبی به این نتیجه دست یافتند که با گذشت زمان، کودکانی که به گروه‌های پرورشی مراجعه می‌کردند از پاسخهای مناسب اجتماعی بیشتری برخوردار بودند. رتبه معلمان از مهارت‌های اجتماعی کودکان نیز بهبود یافت. در مصاحبه‌های خود، کودکان اظهار داشتند که از حضور در گروه‌های پرورشی لذت می‌برند و این به آنها در بهبود مهارت‌های اجتماعی کمک کرده

[Downloaded from mail.journalieaa.ir on 2026-11-28]

[DOI: 10.61186/meo.12.3.239]

است. با این حال، آنها از چالش‌های درگیر شدن با همسالان خارج از گروه‌های پرورشی، به ویژه در زمین بازی خبر دادند.

Wu (2019) در پژوهش خود با عنوان فرهنگ مدارس و تأثیر آن در مشارکت فوق برنامه در هنگ کنگ به این نتیجه دست یافتند که مشارکت فوق برنامه تأثیرات مثبتی بر پیشرفت دانش‌آموزان داشته است. نتایج نشان می‌دهد که نگرش مدیر و مدرسه بر فعالیت‌های موجود تأثیر می‌گذارد، در حالی که زمان‌بندی و ترتیب فعالیت به طور قابل توجهی بر مشارکت دانش‌آموزان تأثیر می‌گذارد.

McNicol & Reilly (2018) در پژوهش خود با عنوان استفاده از پرورش به عنوان یک رویکرد کل مدرسه به این نتیجه دست یافتند که گروههای پرورش و رویکردهای پرورشی به طور فزاینده‌ای در محیط یادگیری دوره‌های ابتدایی، متوسطه و مراقبت از کودک[1] (ELC) معرفی می‌شوند. تحقیقات به وضوح تأثیری را که گروههای پرورش می‌توانند در دستیابی به مهارتهای اجتماعی و عاطفی نیز داشته باشند، نشان می‌دهد. قلب پرورش تمرکز بر رفاه و روابط و انگیزه‌ای برای حمایت از رشد کودکان و خردسالان است.

مطالعه پیشنه‌های مرتبط در رابطه با فعالیت های پرورشی نشان داد که ارائه امور پرورشی در مدارس موجب دستیابی به دستاوردهای اجتماعی و عاطفی قابل توجه، بهبود در رفتارهای خود مدیریتی، مهارت-های اجتماعی، خودآگاهی و اعتماد به نفس، مهارت‌های یادگیری، پیشرفت تحصیلی، ایجاد محیط پرورش در سراسر مدرسه و تأثیر مثبت بر دانش‌آموزان می‌شود. نتایج مطالعات پیشین هم چنین نشان داد که دانش آموزانی که تحت فعالیتهای پرورشی قرار گرفتند از پاسخهای مناسب اجتماعی بیشتری برخوردار بودند. کاربست برنامه‌های پرورشی مدارس موجب ارتقای توانایی‌های روانی- اجتماعی می‌گردد و فرد را برای برخورد موثر با کشمکش‌ها و موقعیت‌های زندگی یاری می‌بخشد و به او کمک می‌کند تا با سایر انسانها و محیط خود، مثبت و سازگارانه ارتباط برقرار کند. با به کارگیری فعالیت‌های پرورشی در مدارس معلمان و مدیران می‌توانند تاثیر قابل توجهی در رشد عاطفی دانش‌آموزان داشته باشند تا آنها با یادگیری مهارتهای زندگی توانایی مقابله با مسائل پیش رو در زندگی را کسب کنند. همچنین مطالعه پیشینه‌ها به خصوص در داخل کشور نشان داد که الگویی جامع در رابطه با فعالیت‌های پرورشی به خصوص در مدیران مقطع ابتدایی تدوین نشده که با توجه به فقدان این الگو در کشور، در این پژوهش به دنبال شناسایی عوامل موثر بر فعالیتهای پرورشی در مدارس (مطالعه موردی: مدارس ابتدایی شهر تهران) می‌باشیم. بنابراین با توجه به مرور مسئله و پیشینه پژوهش، هدف پژوهش حاضر شناسایی عوامل موثر بر فعالیتهای

[1]. Early learning and child care

[Downloaded from mail.journalieaa.ir on 2026-11-28]

[DOI: 10.61186/meo.12.3.239]

پرورشی در مدارس (مطالعه موردی: مدارس ابتدایی شهر تهران)می‌باشد، بنابراین در راستای هدف پژوهشی سوال‌های به شرح ذیل مطرح می‌شود:

شناسایی عوامل موثر بر فعالیتهای پرورشی در مدارس (مطالعه موردی: مدارس ابتدایی شهر تهران)کدام‌اند؟

اولویت بندی عوامل موثر بر فعالیتهای پرورشی چگونه است؟

روش‌شناسی پژوهش

هدف پژوهش حاضر شناسایی عوامل موثر بر فعالیتهای پرورشی در مدارس (مطالعه موردی: مدارس ابتدایی شهر تهران) به روش تحقیق ترکیبی و طرح آمیخته اکتشافی در دو مرحله کیفی و کمی بود. جامعه آماری پژوهش، خبرگان حوزه پرورشی بودند. در پژوهش حاضر با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند با ۱۶ نفر از خبرگان حوزه پرورشی مصاحبه‌های عمیق صورت گرفت. گفتنی است کفایت نمونه‌گیری، طبق قاعده اشباع نظری مشخص شد(Strauss & Corbin,2014) زمان مصاحبه‌ها نیز به صورت میانگین، هر مصاحبه ۶۰ دقیقه زمان می‌برد. در پژوهش حاضر دانش پیرامون فعالیتهای پرورشی است و برای دستیابی به آن از ابزار اندازه‌گیری کمی استفاده نشده است.

ابزار پژوهش در بخش کیفی، مصاحبه بدون ساختار بود. دلیل استفاده از این ابزار آن بود تا مشارکت-کننده‌ها بتوانند آزادانه و بدون هیچ محدودیتی نظری دیدگاه های خود را بیان کنند. شایان ذکر است که در جریان مصاحبه‌ها و با کسب اجازه از مشارکت‌کننده‌ها، از ضبط صوت برای ثبت و ضبط داده ها استفاده شد و پس از پیاده شدن آن، به دست نوشته های متنی تبدیل شدند. با توجه به معیارهای ارائه شده توسط (Creswell and Miller, 2000) برای حصول اطمینان از پایایی ابزاریافته‌های حاصل از مرحله نخست پژوهش (فاز کیفی) و به منظور اطمینان خاطر از دقیق بودن یافته‌ها اقدامات زیر انجام شد:

بازبینی توسط اعضا: مشارکت‌کنندگان، گزارش نهایی مرحله نخست (مقوله‌های بدست آمده) را بازبینی و نظر خود را در ارتباط با آنها ابراز خواهند کرد. دیدگاه‌های ایشان در پارادیم کد گذاری محوری اعمال شد.

بررسی همکار: علاوه بر اساتید راهنما و مشاور، اساتید رشته مدیریت آموزشی که در انجام پژوهش کیفی از تبحر لازم برخوردارند نیز به بررسی پارادایم کدگذاری محوری و یافته‌ها پرداخته و سپس در باره آنها اظهارنظر نمودند.

مشارکتی بودن پژوهش: به طور همزمان از مشارکت کنندگان در تحلیل و تفسیر داده‌ها کمک گرفته شد.

[Downloaded from mail.journalieaa.ir on 2026-11-28]

[DOI: 10.61186/meo.12.3.239]

جدول ۱)کد اختصاصی مشارکت کنندگان

ردیف	کد	مشخصات شرکت کنندگان
1	مصاحبه شونده(۱)	زن، ۱۶ سال سابقه خدمت، تحصیلات فوق لیسانس، مدیر مدرسه
2	مصاحبه شونده(۲)	مرد، ۱۹ سال سابقه خدمت، دکتری برنامه‌ریزی درسی، هیات علمی
3	مصاحبه شونده(۳)	مرد، ۲۱ سال سابقه خدمت، دکتری مدیریت، هیات علمی
۴	مصاحبه شونده(۴)	مرد، ۱۸ سال سابقه خدمت، تحصیلات فوق لیسانس ، معاون پرورشی
5	مصاحبه شونده(۵)	زن، ۱۵ سال سابقه خدمت، تحصیلات فوق لیسانس ، معاون پرورشی
6	مصاحبه شونده(۶)	زن، ۱۶ سال سابقه خدمت، تحصیلات فوق لیسانس ، معاون پرورشی
7	مصاحبه شونده(۷)	مرد، ۱۷ سال سابقه خدمت، تحصیلات فوق لیسانس ، مدیر مدرسه
8	مصاحبه شونده(۸)	زن، ۲۰ سال سابقه خدمت، دکتری روانشناسی، هیات علمی
9	مصاحبه شونده(۹)	مرد، ۱۸ سال سابقه خدمت، دکتری مدیریت آموزشی، هیات علمی
10	مصاحبه شونده(۱۰)	مرد، ۲۰ سال سابقه خدمت، تحصیلات فوق لیسانس ، معاون پرورشی
11	مصاحبه شونده(۱۱)	زن، ۱۵ سال سابقه خدمت، دکتری مدیریت آموزشی، هیات علمی
12	مصاحبه شونده(۱۲)	زن، ۲۶ سال سابقه خدمت، فوق لیسانس، معاون پرورشی
13	مصاحبه شونده(۱۳)	زن، ۱۵ سال سابقه خدمت، فوق لیسانس، معلم
14	مصاحبه شونده(۱۴)	مرد، ۱۵ سال سابقه خدمت، دکتری مدیریت آموزشی، هیات علمی
15	مصاحبه شونده(۱۵)	مرد، ۶ سال سابقه خدمت، دکتری مدیریت آموزشی، هیات علمی
16	مصاحبه شونده(۱۶)	مرد، ۸ سال سابقه خدمت، دکتری مدیریت آموزشی، هیات علمی

به منظور تحلیل یافته‌های به دست آمده از مصاحبه کیفی، از روش تحلیل محتوای استقرایی[۱]مبتنی بر کدگذاری باز، محوری و انتخابی، استفاده شد. در این نوع تحلیل، ابتدا اطلاعات از افراد مشارکت‌کننده گردآوری شده و سپس داده‌ها، بدون در نظر داشتن مبنایی نظری، کدگذاری شده و فرایند تلخیص و کاهش کدها تا جایی ادامه پیدا می‌کند که به مقوله‌ها و طبقه‌های گسترده‌تری دست پیدا کنیم که بتواند کدهای جزیی‌تر را شامل شود (Creswell, 2013). در مرحله بعد بر مبنای یافته‌های حاصل از مرحله پژوهش کیفی و همچنین مبانی نظری، پرسشنامه تحقیق طراحی شد که پایایی آن از طریق آلفای کرونباخ ۹۲/. بدست آمد. سپس با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه ای، ۲۸۹ نفر از معلمان مقطع ابتدایی شهر تهران انتخاب و مدل مذکور از طریق روش مدل‌یابی معادلات ساختاری و با استفاده از نرم افزار pls آزمون شد.

[۱] Inductive content analysis

[Downloaded from mail.journalieaa.ir on 2026-11-28]

[DOI: 10.61186/meo.12.3.239]

یافته‌ها

نظر به ارتباط ملموس خبرگان حوزه پرورشی با مسئله پژوهش از آن‌ها خواسته شد تا در مطالعه شرکت کرده و به مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته پژوهشگر پاسخ دهند. آنچه در ادامه می‌آید، نتایج یافته‌های به‌دست‌آمده از مصاحبه با آن‌ها است. به منظور سازمان‌دهی بهتر یافته‌ها، هرکدام از یافته‌ها در ارتباط با سؤالات پژوهش مورد بررسی قرار می‌گیرند.

جدول (۲) مقوله‌ها و زیرمقوله‌های شناسایی شده مرتبط با مولفه‌های فعالیتهای پرورشی در مدارس

مقوله کلی	زیر مقوله	کدهای شناسایی‌شده در کدگذاری باز(با شماره مصاحبه)
عوامل موثر بر فعالیتهای پرورشی در مدارس	بعد ارزشی	ارزش‌ها(۲)، باورها(۴)، اعتقادات(۱)، نظام آموزش و تعلیم و تربیت(۲)
	بعد اعتقادی	آداب و رسوم، گرایش‌ها، امیال، تحکیم باورها و اعتقادات مذهبی افراد،
	بعد فرهنگی	فرهنگ خانواده(۳)، فرهنگ جامعه(۳)، و فرهنگ فردی(۳)، نمایشنامه(۴)، ایفای نقش(۴)، خواندن شعرها و آوازها(۸)، آشنایی با مراکز مردم‌شناسی(۹)، اردوهای فرهنگی و گردشگری(۱۱)
	امکانات	امکانات فرهنگی(۱۰)، امکانات تربیتی (تربیت جسمانی و بدنی) (۱۰)، سالن‌های ورزشی(۱)
	بعد جسمانی	تربیت جسمانی و بدنی دانش آموزان(۱۲)، توجه به تربیت جسمانی دانش آموز(۱۴).
	بعد عقلانی	تقویت قوای ذهنی و عقلانی دانش آموزان(۱۶)، پرورش تفکر و اندیشه(۱۵)، متفکر انتقادی(۱۵)
	بعد عاطفی	ایجاد کارهایی مورد علاقه دانش‌آموزان(۱)، توجه به علایق دانش آموزان(۱)
	بعد اجتماعی	تقویت بعد اخلاقی(۹)، اجرای نمایشنامه(۱۲)، دعوت از بچه‌ها و شرکت آنها در مناسبات اجتماعی در مدرسه(۱۴)،جایزه به افراد موفق و پیشرو(۴)، تربیت مدنی(۵)، آموزش و شهروندی(۷)، تقویت روابط انسانی(۹)
	بعد سیاسی	درک درستی سیاسی(۴)، یادگیری تدبیر در امور سیاسی(۴)
	بعد اقتصادی	درک درست اقتصادی(۶)، رشد تفکر اقتصادی در برنامه‌های آموزشی(۶)، هوش هیجانی در رشد اقتصادی(۶)، تشریح مهارت‌های مربوط به رشد اقتصادی(۶)
	بعد شغلی	تربیت افراد برای یافتن شغل مناسب(۵)، کسب مهارت فنی لازم در آن شغل(۵)، آموزش همکاری و باهم کارکردن(۷)،
	بعد درون فردی	خودآگاهی(۸)، خودشناسی(۸)، آگاهی فردی(۸)، شناخت از خود(۹)

[Downloaded from mail.journalieaa.ir on 2026-11-28]

[DOI: 10.61186/meo.12.3.239]

نتایج حاصل از یافته‌های پژوهشی نشان داد که شناسایی عوامل موثر بر فعالیتهای پرورشی در مدارس (مطالعه موردی: مدارس ابتدایی شهر تهران)شامل بعد ارزشی، بعد اعتقادی، بعد فرهنگی امکانات، بعد جسمانی، بعد عقلانی، بعد عاطفی، بعد اجتماعی، بعد سیاسی، بعد اقتصادی، بعد شغلی و بعد درون فردی می‌باشد.

"از نظر مصاحبه‌شونده شماره ۳ ابعاد فعالیت‌های پرورشی شامل بعد فردی، نگرشی، ساختاری، مدیریتی، اجتماعی و پرورشی می باشد. و مولفه های فعالیت های پرورشی در ارتباط با بعد پرورشی شامل ارزش‌ها، باورها، فرهنگ، اعتقادات، نظام آموزش و تعلیم و تربیت، امکانات فکری و توانایی های ذهنی افراد، حس مسئولیت پذیری، خلاقیت و نوآوری و حس همکاری، حس کمال گرایی و حس انسان دوستی می باشد. که فرهنگ خود شامل فرهنگ خانواده، فرهنگ جامعه، و فرهنگ فردی است. و نظام اعتقادات شامل آداب و رسوم، گرایش ها، امیال و ... می‌باشد""

""از نظر مصاحبه‌شونده شماره ۱ در مدارس ابتدایی بچه‌ها در شرایطی هستند که یادگیری را خوب انجام می‌دهند و شرایط یادگیری برای آنها فراهم است. در بعد فرهنگی استفاده از نمایشنامه و ارائه آن توسط دانش‌آموزان که همان ایفای نقش می‌باشد. همچنین خواندن شعرها و آوازها به صورت گروهی و در این بحث امکانات و تجهیزات مطرح می‌شود و پس از آن بودجه بندی لازم برای این امکانات و تجهیزات مطرح می‌شود".

جدول (۳) الزامات پیاده‌سازی فعالیتهای پرورشی

مقوله کلی	زیر مقوله	کدهای شناسایی‌شده در کدگذاری باز(شماره مصاحبه)
انطباق با فرهنگ ایرانی - اسلامی	انطباق با فرهنگ ایرانی	انطباق فعالیت های پرورشی با فرهنگ ایرانی- اسلامی(۹)، توجه به هویت مشترک انسانی(۹)
	تناسب با فرهنگ جامعه	تناسب و بومی‌سازی نمودن فعالیت‌های پرورشی و ابعاد آن با فرهنگ جامعه(۹)، همزیستی با افراد و ادیان متنوع(۹)
انطباق با قوانین و نظام اعتقادی	انطباق با قوانین	انطباق فعالیتهای پرورشی با قوانین حاکم بر نظام آموزشی و پرورشی جامعه(۹)، همراستا با نظام آموزش و پرورش، توجه به قوانین جامعه(۹)
	انطباق با نظام اعتقادی	همسو بودن اهداف فعالیت‌های پرورشی با نظام اعتقادی و ایرانی- اسلامی(۶)، ایمان و باور(۶)
شایسته گرایی	شایسته پروری	استفاده از افراد شایسته و صاحب اندیشه در راستای فعالیت‌های پرورشی(۸)

[Downloaded from mail.journalieaa.ir on 2026-11-28]

[DOI: 10.61186/meo.12.3.239]

	شایسته گزینی	دعوت از اساتید متخصص، به کارگیری شیوه‌های مطلوب تدریس(۱۳)، طرح درس مناسب(۱۴)، میزان علاقه به مربی و معاون پرورشی(۱۴)، توانمندسازی مربیان(۱۵)، تأکید بر شایستگیهای اخلاقی مربیان در هنگام گزینش(۱۶)، همکاری مربیان تصمیم‌گیری‌ها(۱۵)
نظارت	نظارت مستمر	نظارت قوی و موثر جهت برنامه ریزی منسجم و سازمان یافته و دقیق و منظم(۱۱)، به کارگیری نظارت(۱۳)، ارزشیابی(۱۴)
نگرش مثبت	نگرش مثبت	نگرش به مسئله فعالیت‌های پرورشی(۱)، نگاه مثبت به پیامدهای فعالیت‌های پرورشی(۲)، داشتن انگیزه و علاقه به فعالیت پرورشی(۳)
بودجه‌بندی مناسب	تخصیص بودجه	تخصیص بودجه لازم در ارتباط با پیاده‌سازی مولفه‌های مختلف فعالیت‌های پرورشی(۱۲)، منابع مالی(۱۲)
آموزش های ضمت خدمت	برگزاری کلاسهای آموزشی	فراهم نمودن فرصتهای عمل آزادانه و خلاقانه(۱۰)، برگزاری کلاسهای تقویتی و آموزشی مختلف مانند کلاسهای زبان آلمانی، فرانسه، ترکی، اسپانیولی و .... (۱۰)، برگزاری کلاسهای فوق برنامه(۹)، اوقات فراغت(۱۰)

نتایج حاصل از یافته‌های پژوهشی نشان داد که الزامات پیاده‌سازی شامل انطباق با فرهنگ ایرانی – اسلامی، انطباق با قوانین و نظام اعتقادی، شایسته‌گرایی، نظارت ، نگرش مثبت، بودجه‌بندی مناسب و آموزش‌های ضمت خدمت می‌باشد.

"از نظر مصاحبه‌شونده شماره ۱۲ الزامات فعالیتهای پرورشی: ۱) تخصیص بودجه لازم در ارتباط با پیاده‌سازی مولفه‌های مختلف فعالیتهای پرورشی ۲) برگزاری کلاس‌های تقویتی و آموزشی مختلف مانند کلاسهای زبان آلمانی، فرانسه، ترکی، اسپانیولی و .... جهت بسط آموزش این زمانها به ذهن دانش‌آموز و حیطه های یادگیری آنها، دعوت از اساتید متخصص و بنام در زمینه مهارت آموزشی از نظر پرورشی و تربیتی به صورت عملی به دانش‌آموزان".

"از نظر مصاحبه‌شونده شماره ۹ الزامات فعالیتهای پرورشی: ۱) انطباق فعالیتهای پرورشی با فرهنگ ایرانی– اسلامی ۲) تناسب و بومی سازی نمودن فعالیتهای پرورشی و ابعاد آن با فرهنگ جامعه ۳) انطباق فعالیتهای پرورشی با قوانین حاکم بر نظام آموزشی و پرورشی جامعه و همراستا با نظام آموزش و پرورش".

[Downloaded from mail.journalieaa.ir on 2026-11-28]

[DOI: 10.61186/meo.12.3.239]

جدول (۳) پیامدهای فعالیتهای پرورشی

مقوله کلی	زیر مقوله	کدهای شناسایی‌شده در کدگذاری باز(با شماره مصاحبه)
خیرخواهی	رعایت اخلاق فردی	پرورش کرامات در دانش آموزان(۱)، عزت نفس بالای دانش آموز(۴)، رعایت ادب و احترام به یکدیگر(۳)
	صداقت	صداقت بین افراد(۱۰)، رعایت رازداری بین افراد(۹)، رازدار بودن مربیان(۸)
تسیهم مسئولیت	مسئولیت‌پذیری	تمرین زندگی مستقل از دیگران(۶)، مسئولیت‌پذیری(۶)، تمایل افراد به انجام کارها(۶)، علاقه دانش آموزان به قبول مسئولیت(۹)، انگیزه دانش‌آموزان برای شرکت در فعالیت‌های گروهی(۸)
مهارت ارتباطی	مهارت ارتباطی	همکاری و تعاون با دیگران(۷)، نحوه همکاران دانش آموزان با یکدیگر(۷)، آموزش مهارتهای ارتباطی(۷)، تقویت حس نوع دوستی(۷)، بهره‌مندی دانش-آموزان از زندگی سالم اجتماعی(۶)
ارتقای توانمندی دانش‌آموز	آگاهی‌دهنده	رشد و ارتقا دانش‌آموزان ، افزایش آگاهی دانش‌آموزان
	آزادی عمل	آزادی عمل دانش‌آموزان(۱۱)، ابتکار دانش آموزان(۱۵)
تفکر مشارکتی	مشارکت در برنامه-ریزی	مشارکت در اجرای برنامه‌های فرهنگی(۱۶)، مشارکت در اجرای برنامه های مذهبی(۱۴)، مشارکت در فعالیت‌های اجرایی مدرسه(۱۳)، مشارکت در برنامه-های گروهی(۱۲)، مشارکت در برنامه‌ریزی(۱۲)، ایجاد تفکر تیمی(۹)، تمرین کار جمعی(۹)

نتایج حاصل از یافته‌های پژوهشی نشان داد که پیامدهای فعالیتهای پرورشی در مدارس شامل خیرخواهی، تسیهم مسئولیت، مهارت ارتباطی، ارتقای توانمندی دانش‌آموز و تفکر مشارکتی می‌باشد.

"از نظر مصاحبه‌شونده شماره ۷ باید همکاری و روابط متقابل بین اعضای گروه‌ها در مدارس تقویت شوند. بنابراین جهت افزایش همکاری و روابط متقابل در دانش آموزان باید به تشویق به ارتباط گروهی با همکلاسی ها، استفاده از بازی جهت ارتباط متقابل، برقراری ارتباط صمیمانه مربی و دانش آموز و همچنین انجام کارها با کمک مربی توجه شود".

[Downloaded from mail.journalieaa.ir on 2026-11-28]

[DOI: 10.61186/meo.12.3.239]

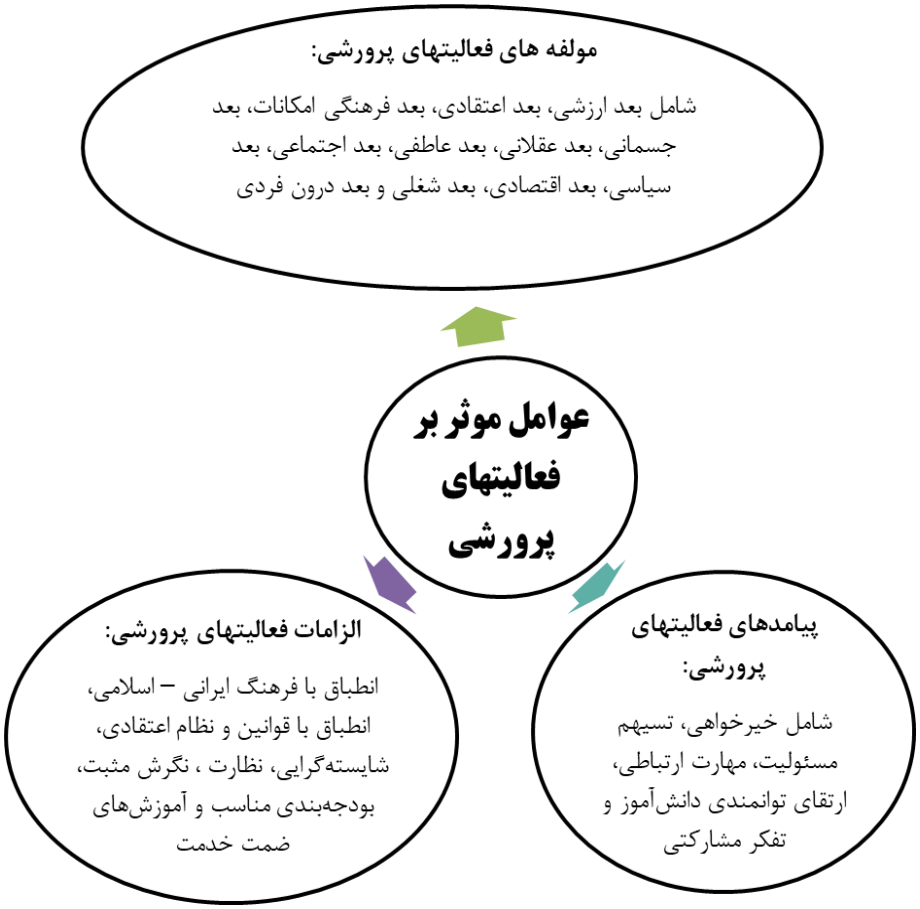

شکل ۱) مدل مفهومی عوامل موثر بر کیفیت فعالیتهای پرورشی در مدارس (مطالعه موردی: مدارس ابتدایی شهر تهران)

[Downloaded from mail.journalieaa.ir on 2026-11-28]

[DOI: 10.61186/meo.12.3.239]

مدل مفهومی پژوهش نشان داد که مولفه‌های فعالیتهای پرورشی شامل بعد ارزشی، بعد اعتقادی، بعد فرهنگی امکانات، بعد جسمانی، بعد عقلانی، بعد عاطفی، بعد اجتماعی، بعد سیاسی، بعد اقتصادی، بعد شغلی و بعد درون فردی، الزامات فعالیتهای پرورشی شامل انطباق با فرهنگ ایرانی – اسلامی، انطباق با قوانین و نظام اعتقادی، شایسته‌گرایی، نظارت ، نگرش مثبت، بودجه‌بندی مناسب و آموزش‌های ضمت خدمت و پیامدهای فعالیتهای پرورشی شامل خیرخواهی، تسیهم مسئولیت، مهارت ارتباطی، ارتقای توانمندی دانش آموز و تفکر مشارکتی می باشد.

اعتبار الگوی فعالیتهای پرورشی مدیران مقطع ابتدایی به صورت زیر بررسی شده است. پس از بررسی مدل اندازه‌گیری، نوبت به بررسی و آزمون مدل ساختاری پژوهش می‌رسد. خروجی گرافیکی مدل پژوهش به صورت زیر می‌باشد.

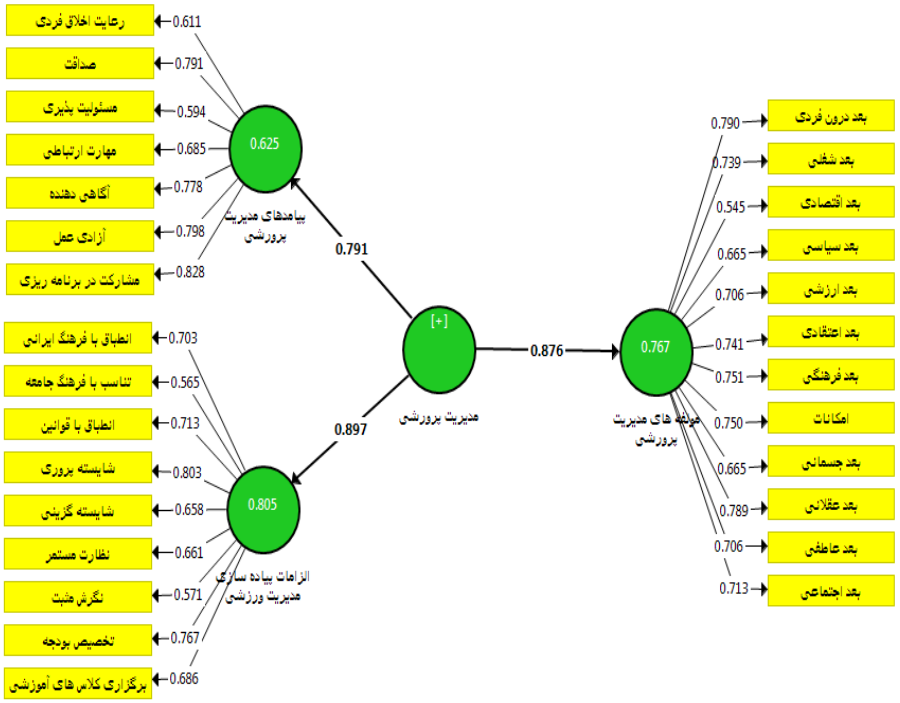

شکل ۲) ضرایب مسیر استاندارد مدل مفهومی پژوهش

[Downloaded from mail.journalieaa.ir on 2026-11-28]

[DOI: 10.61186/meo.12.3.239]

اعداد نوشته شده بر روی مسیرها ضرایب مسیر را نمایش می‌دهد. برای آزمون معناداری ضرایب مسیر با استفاده از روش بوت استراپ[1]مقادیر آزمون تی-استیودنت محاسبه شده است. مقادیر آزمون تی-استیودنت اگر مقداری مقداری بزرگتر از ۱/۹۶ باشد، ضریب مسیر در سطح ۰/۰۵ معنادار است.

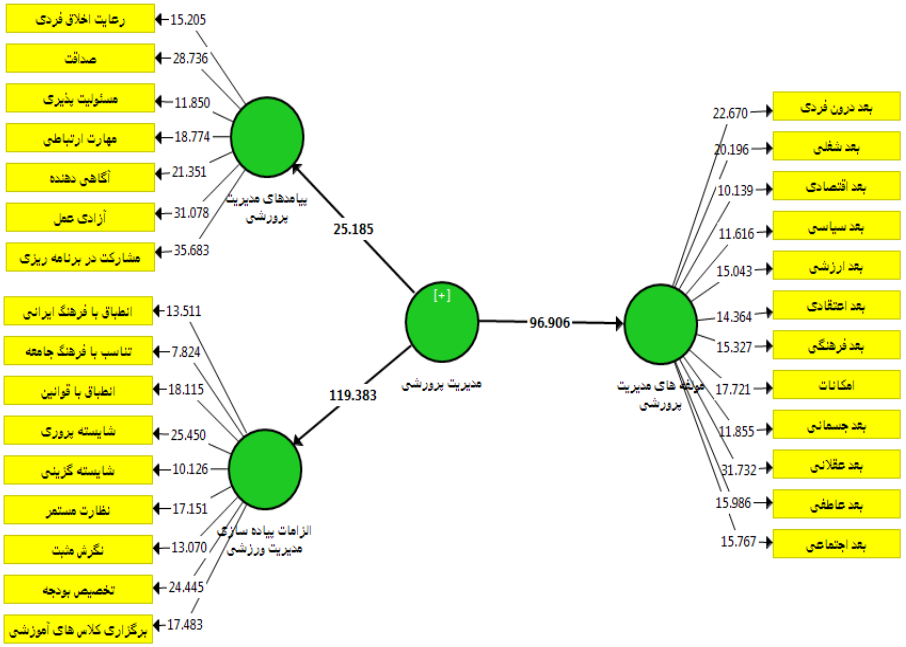

شکل ۳) نتایج آزمون تی- استیودنت برای بررسی معناداری ضرایب مسیر

الف) معیار R^2

معیار R^2 مربوط به متغیرهای پنهان درون‌زای(وابسته) مدل است. R^2 معیاری است که نشان از تاثیر یک متغیر برون‌زا بر یک متغیر دورن‌زا دارد و سه مقدار ۰/۱۹، ۰/۳۳ و ۰/۶۷ به عنوان مقدار ملاک برای مقادیر ضعیف، متوسط و قوی R^2 در نظر گرفته می‌شود. مقدار R^2 در جدول زیر تقریباً مناسب بودن برازش مدل ساختاری را تائید می‌سازد.

[1] Bootstrapping

[Downloaded from mail.journalieaa.ir on 2026-11-28]

[DOI: 10.61186/meo.12.3.239]

جدول ۴) مقادیر R^2 متغیرهای تحقیق

ردیف	متغیر	R^2
۱	الزامات پیاده سازی فعالیتهای پرورشی	۰/۸۰۵
۲	مولفه های فعالیتهای پرورشی	۰/۷۶۷
۳	پیامدهای فعالیتهای پرورشی	۰/۶۲۵

ب) معیار Q^2

معیار Q^2 قدرت پییش بینی مدل را مشخص می‌کند و در صورتی که مقدار آن در مورد یک سازه درون‌زا سه مقدار ۰/۰۲، ۰/۱۵ و ۰/۳۵ را کسب نماید، به ترتیب نشان از قدرت پیش‌بینی ضعیف، متوسط و قوی سازه یا سازه‌های برون زای مربوط به آن را دارد. مقدار Q^2 در جدول زیر نشان از قدرت پیش بینی مناسب مدل در خصوص سازه‌های درون‌زای پژوهش دارد و برازش مناسب مدل ساختاری را تائید می‌سازد.

جدول۵) مقادیر Q^2 متغیرهای تحقیق

ردیف	متغیر	Q^2
۱	الزامات پیاده سازی فعالیتهای ورزشی	۰/۳۴۷
۲	مولفه های فعالیتهای پرورشی	۰/۳۶۱
۳	پیامدهای فعالیتهای پرورشی	۰/۳۰۷

پ) معیار GOF

شاخص دیگری که برای برازش توسط تنن هاوس و همکاران (۵۰۵) معرفی شده است، ملاک کلی برازش(GOF) است که با محاسبه میانگین هندسی میانگین اشتراک و R^2 به صورت زیر محاسبه می‌شود.

$$GOF = \sqrt{\overline{communality} \times \overline{R^2}}$$

این شاخص نیز همانند شاخص‌های برازش مدل لیزرل عمل می‌کند و بین صفر تا یک قرار دارد و مقادیر نزدیک به یک نشانگر کیفیت مناسب مدل هستند. البته باید توجه داشت این شاخص همانند شاخص‌های مبتنی بر خی دو در مدل های لیزرل به بررسی میزان برازش مدل نظری با داده های گردآوری شده نمی-

[Downloaded from mail.journalieaa.ir on 2026-11-28]

[DOI: 10.61186/meo.12.3.239]

پردازد. بلکه توانایی پیش‌بینی کلی مدل را مورد بررسی قرار می‌دهد و اینکه آیا مدل آزمون شده در پیش-بینی متغیرهای مکنون درون‌زا موفق بوده است یا نه.

جدول۶. نتایج برازش کلی مدل با معیار GOF

$\overline{R^2}$	$\overline{Communalities}$	$GOF = \sqrt{\overline{Communalities} \times \overline{R^2}}$
۰/۷۳۲	۰/۳۸۷	۰/۵۵۹

همانطور که در جدول(۶) مشاهده می‌شود، مقدار میانگین مقادیر اشتراکی($Communalities$) مقدار ۰/۳۸۷ و میانگین مقادیر R^2 برابر ۰/۷۳۲ بدست آمده است و با توجه به فرمول، مقدار معیار GOF معادل ۰/۵۵۹ بدست آمد که بزرگتر از مقدار ملاک ۰/۳ بوده و نشان از توان مناسب مدل در پیش‌بینی متغیر مکنون درون‌زای مدل دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر شناسایی عوامل موثر بر کیفیت فعالیتهای پرورشی در مدارس (مطالعه موردی: مدارس ابتدایی شهر تهران) می‌باشد. نتایج پژوهش نشان داد مولفه‌های فعالیتهای پرورشی شامل بعد ارزشی، بعد اعتقادی، بعد فرهنگی امکانات، بعد جسمانی، بعد عقلانی، بعد عاطفی، بعد اجتماعی، بعد سیاسی، بعد اقتصادی، بعد شغلی و بعد درون فردی می باشد. نتایج یافته پژوهش حاضر همسو با پژوهش-های یافته‌های پژوهش حاضر با یافته‌های (Asadi Brojeni,2020)، (Kardel & Hasan zade)، (Torani, Molayinejad, Hoseinpour,2020)،Masoum,2020) (Hajizadeh Khonamani,2016)، (Abedi & et al,2018) ،& et al,2018) (Middleton,2020)،، (Wu,2019)، (McNicol & Reilly,2018) می‌باشد. Asadi Borujeni (2020) در پژوهش خود با عنوان اهمیت و ضرورت وجود پرورشی در مدارس به این نتیجه دست یافتند که یکی از کارهای عمومی آموزش و پرورش، اجتماعی کردن کودکان و نوجوانان است و مفاهیم عمده تربیت اجتماعی کردن کودکان و نوجوانان است و مفاهیم تربیت اجتماعی آن از جمله خودکفایتی، ابراز وجود، استقلال، خودپنداری، خودرهبری، رقابت، همکاری، نوع دوستی و هویت جویی‌ها و ده‌ها مولفه دیگری که به نوعی شخصیت اجتماعی کودکان را شکل می‌دهد، در همین دوران آموزشگاهی

[Downloaded from mail.journalieaa.ir on 2026-11-28]

[DOI: 10.61186/meo.12.3.239]

تحقق می‌پذیرد. در تبیین یافته حاضر می‌توان گفت که توفیق یا شکست برنامه‌ها و فعالیت‌های پرورشی نظام هر کشوری به عبارت دیگر مهمترین وسیله رسیدن جامعه به غایات و هدفهای آموزش و پرورش، معلم دانا و تواناست. با توجه به این امر است که اهمیت کار و نقش معلم و تاثیر عمیق آن در عزت، ذلت، پیشرفت و انحطاط جامعه روشن می شود. در حقیقت رهبری نسل آینده هر جامعه به دست معلمان آن جامعه است. تعلیم و تربیت نه تنها برای زندگی بلکه برای هستی است. بشر تنها با تعلیم و تربیت، آدم توانا شد و آدمی چیزی جز آنچه تربیت از او می سازد نیست. یکی از الگوهای تربیتی را می توان نقش شخصیت معلمان در رفتار دانش آموز دانست. امروز دیگر مدرسه تنها نقش انتقال معلومات و میراث فرهنگی را بر عهده ندارد، بلکه تاثیرگذاری آن در رشد و پرورش کل شخصیت دانش‌آموز است. فرهنگ بدون انسانیت نمی‌تواند وجود داشته باشد پس مدرسه امید انسانیت است و معلم ستون پا برجای بشریت.

نتایج دیگر پژوهش نشان داد الزامات فعالیتهای پرورشی شامل انطباق با فرهنگ ایرانی – اسلامی، انطباق با قوانین و نظام اعتقادی، شایسته‌گرایی، نظارت، نگرش مثبت، بودجه‌بندی مناسب و آموزش‌های ضمت خدمت می‌باشد. یافته‌های پژوهش حاضر با یافته‌های (Asadi Brojeni,2020)، (Kardel & Masoum,2020)، (Torani, Molayinejad, Hoseinpour,2020) ، (Hajizadeh Khonamani,2016) همخوانی دارد. Abedi (2016) در پژوهش خود با عنوان واکاوی عوامل موثر بر تحقق‌پذیری تربیت دینی دانش‌آموزان به این نتیجه دست یافتند مؤثرترین و تأثیرگذارترین عوامل در تحقق‌پذیری تربیت دینی دانش‌آموزان در کلانشهر کرج از دیدگاه معلمان، مدیران، مربیان پرورشی و دانش‌آموزان است. در تبیین یافته حاضر می‌توان گفت با توجه به اینکه یکی از مسائل عمده دانش آموزان مدارس ما خصوصاً در بعضی از مناطق و نواحی روستایی، مشکلات اقتصادی است تا حدی که این موضوع می تواند بر روی مسائل و ابعاد دیگر آموزشی و تربیتی فرد نقش تعیین کننده گذارد، مثلاً از نظر محل مطالعه، دسترسی به کتب، وسایل مورد نیاز، تغذیه مناسب، وسایل پوشاکی و لباس و ... لذا مربیان پرورشی باید مسائل و مشکلات دانش‌آموزان را دنبال و پیگیری نمایند. همچنین باید از نواحی و ادارات آموزش و پرورش با هماهنگی و ارتباط با مراکز آموزش عالی و دانشگاه‌ها، و استفاده از اساتید مجرب و با سابقه دوره‌ها، کلاسها و سیمنارهایی به عنوان آموزش ضمن خدمت برای مربیان پرورشی ارائه گردد تا آنها با آخرین یافته ها، اطلاعات و مرز علمی علوم تربیتی و روان شناسی آگاه و مطلع شوند و آنها را در جریانها و مسائل تربیتی به کار گیرند.

همچنین نتایج دیگر پژوهش نشان داد که پیامدهای فعالیتهای پرورشی شامل خیرخواهی، تسیهم مسئولیت، مهارت ارتباطی، ارتقای توانمندی دانش‌آموز و تفکر مشارکتی می‌باشد. یافته‌های پژوهش حاضر با یافته‌های (Asadi Brojeni,2020)، (Kardel & Masoum,2020)، (Torani, Molayinejad, Hoseinpour,2020)، (Hajizadeh Khonamani,2016) همخوانی دارد. در تبیین یافته پژوهشی حاضر می توان گفت که فعالیتهای پرورشی و اجتماعی در مدارس در کنار

[Downloaded from mail.journalieaa.ir on 2026-11-28]

[DOI: 10.61186/meo.12.3.239]

فعالیتهای رسمی مدارس فرصت‌هایی را در اختیار دانش‌آموزان قرار می‌دهد تا با استفاده از آنها، به رشد علایق، استعدادها و توانمندی‌های خود بپردازند و خود را برای یک زندگی شایسته شغلی و اجتماعی آماده سازند، یکی از ویژگی‌های فعالیتهای پرورشی و اجتماعی این است که در انجام دادن آنها اجباری وجود ندارد و دانش آموزان با میل و رغبت به انتخاب آنها می‌پردازند و به رضایت خاطر می‌رسند. در فعالیت‌های پرورشی می‌توان با تشویق دانش‌آموزان به کار گروهی، کار انفرادی، شرکت در خدمات اجتماعی و ... آنان را به استعدادها و ارزش‌های خود واقف سازد. در سازمانها و نهادهای مدنی، روابط اجتماعی در قالب شبکه های ارتباطی است که کنشگران را باور و مستعد می سازد و در حکم سرمایه ارزشمند آنها را تسهیل می-کند. بنابراین پیش شرط ایجاد سرمایه اجتماعی وجود کمیت و کیفیت کافی کنش های متقابل است؛ یعنی فراوانی متقابل با افراد شبکه و وجود هنجارهای معامله متقابل و اعتماد در این روابط. سرمایه اجتماعی محصول تعامل اجتماعی منظم و با ثبات و لزوماً در ساختار روابط بین کنشگران جاری است. بنابراین مدیران پرورشی جهت افزایش روابط متقابل دانش آموزان به تشویق به ارتباط گروهی با همکلاسی ها، استفاده از بازی جهت ارتباط متقابل، برقراری ارتباط صمیمانه مربی و دانش آموز و همچنین انجام کارها با کمک مربی می‌پردازند.

همچنین نتایج نشان داد نتایج حاکی از آن بود که با توجه به معیارهای R^2، معیار Q^2، معیار GOF مدل از برازش مناسبی برخوردار است. همچنین نتایج نشان داد مولفه‌های فعالیتهای پرورشی شامل بعد ارزشی، بعد اعتقادی، بعد فرهنگی امکانات، بعد جسمانی، بعد عقلانی، بعد عاطفی، بعد اجتماعی، بعد سیاسی، بعد اقتصادی، بعد شغلی و بعد درون فردی تاثیر مثبت و مستقیم بر فعالیتهای پرورشی دارد. همچنین الزامات فعالیتهای پرورشی شامل انطباق با فرهنگ ایرانی – اسلامی، انطباق با قوانین و نظام اعتقادی، شایسته‌گرایی، نظارت، نگرش مثبت، بودجه‌بندی مناسب و آموزش‌های ضمت خدمت و پیامدهای فعالیتهای پرورشی شامل خیرخواهی، تسیهم مسئولیت، مهارت ارتباطی، ارتقای توانمندی دانش-آموز و تفکر مشارکتی تاثیر مثبت و مستقیم بر فعالیتهای پرورشی دارد. یافته پژوهش حاضر با یافته‌های (Asadi Brojeni,2020)، (Kardel & Masoum,2020)، (Torani, Molayinejad, Hoseinpour,2020)، (Hajizade Khonamani,2016) همخوانی دارد. در تبیین یافته پژوهش حاضر می توان گفت که محیط مدرسه یکی از تأثیرگذارترین بافت‌های اجتماعی شدن در زندگی نوجوانان تلقی می‌شود. پژوهش‌ها در چند دهه اخیر نشان داده است که تجربه یک دانش‌آموز در مدرسه و سازگاری با مدرسه می‌تواند تاثیرات مثبت و منفی‌ای بر رشد آنها داشته باشد و این تاثیرات فراتر از رفتارهای مدرسه محور (برای مثال، عملکرد تحصیلی و حضور در مدرسه) است و عموماً رشد اجتماع‌گرایانه یا اجتماع ستیزانه آنها را در بر می‌گیرد. Cunningham (2019) در پژوهش خود با عنوان بررسی تأثیر گروه‌های پرورشی بر مهارتهای اجتماعی کودکان: رویکردی با روشهای ترکیبی به این نتیجه دست

[Downloaded from mail.journalieaa.ir on 2026-11-28]

[DOI: 10.61186/meo.12.3.239]

یافتند که با گذشت زمان، کودکانی که به گروه‌های پرورشی مراجعه می‌کردند از پاسخهای مناسب اجتماعی بیشتری برخوردار بودند. ارائه امور پرورشی در مدارس موجب اثرات مفیدی از قبیل دستیابی به دستاوردهای اجتماعی و عاطفی قابل توجه، بهبود در رفتارهای خود مدیریتی، مهارت‌های اجتماعی، خودآگاهی و اعتماد به نفس، مهارت‌های یادگیری، پیشرفت تحصیلی، ایجاد محیط پرورش در سراسر مدرسه و تأثیر مثبت بر آنها دیده شده است. نگرانی‌ها در مورد افزایش شیوع مشکلات اجتماعی، عاطفی و رفتاری مشاهده شده در کودکان خردسال در مدارس ابتدایی افزایش یافته است. با انعکاس این نگرانی فزاینده، مداخلات مدرسه محور رشد یافته است که هدف آنها تقویت دلبستگی ها به منظور رشد مهارت-های اجتماعی و عاطفی در کودکان است. بنابراین آنها را قادر می‌سازد تا در موقعیت‌های بهتری برای دسترسی به فرصت‌های یادگیری و دستیابی به سطوح پیشرفت تحصیلی و پیشرفت مشابه با همسالان خود باشند. بنابراین طبق الگو و اعتباریابی آن می توان نتیجه گرفت که جهت دستیابی به اهداف فعالیتهای پرورشی تمامی عوامل موجود در مدل باید مورد توجه قرار گیرند.

با توجه به نتایج پژوهش حاضر پیشنهاد می‌شود:

– جذب نیروهای کارآمد و متخصص و پالایش نیروهای مربی و حذف نیروهای ناکارآمد از حوزه پرورشی که مخصوصاً در سال‌های اخیر رسم بر این شده است که نیروهای مازاد از هر رشته و هر دوره وارد حوزه پرورشی کنند.

– برخورداری از مدیریت صحیح و کارآمد و مشارکت مربیان در انتخاب مدیران و معاونین مدارس چون بعضی از مدیران مدارس فاقد شمه پرورشی می‌باشند که باعث ایجاد معظلات و موانع در مسیر امور پرورشی و تربیتی می‌گردند و روند کار را نه تنها کند بلکه گاهی اوقات متوقف می‌سازند به دلیل اینکه ایشان از نظر پست اداری بالاتر از مربی قرار دارد حق تصمیم‌گیری نهایی را دارد.

– آموزش‌های ضمن خدمت برای مربیان پرورشی در مدارس تدارک دیده شود تا آنها با توجه به نیازهای دانش آموزان برنامه‌های مناسب تدارک دیده شود.

– ارائه امور پرورشی در مدارس موجب اثرات مفیدی از قبیل دستیابی به دستاوردهای اجتماعی و عاطفی قابل توجه، بهبود در رفتارهای خود مدیریتی، مهارت‌های اجتماعی، خودآگاهی و اعتماد به نفس، مهارت‌های یادگیری، پیشرفت تحصیلی می‌شود که مسئولان آموزش و پرورش باید زمینه های لازم را برای اجرای هر چه بهتر فعالیتهای پرورشی فراهم آورند.

تعارض منافع/ حمایت مالی

این مقاله برگرفته از رساله دکتری تخصصی نویسنده اول مقاله در رشته مدیریت آموزشی با عنوان: "شناسایی عوامل موثر بر کیفیت فعالیتهای پرورشی در مدارس (مطالعه موردی: مدارس ابتدایی شهر

[Downloaded from mail.journalieaa.ir on 2026-11-28]

[DOI: 10.61186/meo.12.3.239]

تهران)" می‌باشد و نتایج پژوهش حاضر با منافع هیچ ارگان و سازمانی در تعارض نیست و بدون حمایت مالی انجام شده است.

منابع

- Abedi, F; Monadi, M; Khademi A, Moluk and Kiamanesh, A.(2018). Analysis of effective factors on the feasibility of students' religious education. *Journal of Research in Islamic Education*, 26 (38), 169-145. [in Persian]
- Al-Kurdi, O. F., El-Haddadeh, R., & Eldabi, T. (2020). The role of organisational climate in managing knowledge sharing among academics in higher education. *International Journal of Information Management*, 50, 217-227.
- Asadi Borujeni, N. (2020). The importance and necessity of education in schools, *the first national conference on applied research in educational processes*. [in Persian]
- Baiocco, R., Rosati, F., Pistella, J., Salvati, M., Carone, N., Ioverno, S., & Laghi, F. (2020). Attitudes and beliefs of Italian educators and teachers regarding children raised by same-sex parents. *Sexuality Research and Social Policy*, *17* (2), 229-238.
- Creswell J. w. (2000*).Educational research: planning, conducting and evaluating quantitative and qualitative research. (Fourth edition).* Pearson. Boston.
- Creswell, J. W. (2013). Steps in conducting a scholarly mixed methods study.
- Cunningham, L., K Hartwell, B., & Kreppner, J. (2019). Exploring the impact of Nurture Groups on children's social skills: a mixed-methods approach. *Educational Psychology in Practice*, *35* (4), 368-383.
- Islamic Council Research Center (2006). The most important and major weaknesses in educational affairs programs
- Grantham, R., & Primrose, F. (2017). Investigating the fidelity and effectiveness of Nurture Groups in the secondary school context. *Emotional and Behavioural Difficulties*, *22* (3), 219-236.
- Hajizadeh Khnamani, F. (2015). Explaining the status and role of educational activities in primary schools, Master's thesis, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Al-Zahra University. [in Persian]
- Hassanzadeh, N; Ismaili Shad, B., and Soleimanpour Imran, M. (2018). The effect of educational programs on the socialization of elementary school students. *Sociology of Education*, 6, 78- 69. . [in Persian]
- Kardel, A., and Masoom, H. S.(1399). Investigating the role of principals and teachers in inviting students to prayer. *Studies and Research in Behavioral Sciences*, 4, 13-1. [in Persian]

[Downloaded from mail.journalieaa.ir on 2026-11-28]

[DOI: 10.61186/meo.12.3.239]

- McNicol, S., & Reilly, L. (2018). Applying Nurture as a Whole School Approach. *Educational & Child Psychology*, *35*(3), 44-63.
- Middleton, A. (2020). The classroom offers a safe base: Expanding our understanding of a key principle of nurture groups from attachment theory to place-based pedagogy, towards developing a contemporary model of nurture-in-nature practice in schools. *International Journal of Nurture in Education*, *6*(1), 34-47.
- Ozgenel, M., Pınar, M. E. R. T., & Parlar, H. (2020). Improving teacher performance: Leadership qualities of school principals as a tool. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *19* (39), 1127-1148.
- Romlah, O. Y., & Latief, S. (2021). Empowering the Quality of School Resources in Improving the Quality of Education. *Bulletin of Science Education*, *1*(1), 37-41.
- Sadeghia, Z; Salehi, K. and Moghadamzadeh, A. (2018). A phenomenological approach in identifying the effective factors in evaluating the performance of primary school principals. *School Management Quarterly*, 6 (2), 21-1. [in Persian]
- Saljuqi, S. M. (2013). Extracurricular activities, Kerman: Cultural Services Publications.
- Shaarinejad, A. A. (2010). The Role of Extracurricular Activities in Adolescent Education, Tehran: Information, 3rd Edition. [in Persian]
- Shaver, I., & McClatchey, K. (2013). Assessing effectiveness of nurture groups in N orthern S cotland. *Support for Learning*, *28*(3), 97-102.
- Sloan, S., Winter, K., Connolly, P., & Gildea, A. (2020). The effectiveness of Nurture Groups in improving outcomes for young children with social, emotional and behavioural difficulties in primary schools: An evaluation of Nurture Group provision in Northern Ireland. *Children and Youth Services Review*, *108*, 104619.
- Strauss, A., & Corbin, J. (۲۰۱٤). Basics of qualitative research techniques.
- Teimurnia, Mahin (2011). *A comparative study of extracurricular activities in Iran with the United States, the United Kingdom and Malaysia in order to provide appropriate solutions to improve the Iranian education system*. Master Thesis, Tarbiat Dabir Shahid Rajaei University. [in Persian]
- Turani, H; Mollainejad, A. and Hosseinpour, Sh. (2020). Investigating the characteristics of school management with an Islamic approach. *Journal of Educational Innovation*, 73 (19), 88-47. [in Persian]
- Wu, M. (2019). School Culture and Its Effect on Extracurricular Participation in Hong Kong. *International Journal of Education Policy and Leadership*, *15*(8).

[Downloaded from mail.journalieaa.ir on 2026-11-28]

[DOI: 10.61186/meo.12.3.239]